

Τα Φώτα στο Αϊβαλί

/ [Πεμπτουσία](#)



Του Φώτη Κόντογλου

[kontoglou](#) Στα θαλασσινά τα μέρη ρίχνουμε τον Σταυρό ύστερ' από τη λειτουργία των Θεοφανείων. Έτσι τον ρίχναν και στην πατρίδα μου κι ήταν ένα θέαμα έμορφο και παράξενο.

Εκινούσε η συνοδεία από τη Μητρόπολη. Μπροστά πηγαίνανε τα ξαφτέρουγα και τα μπαϊράκια κι ύστερα πηγαίνανε οι παπάδες με τον Δεσπότη, ντυμένοι με τα χρυσά τα άμφια, παπάδες πολλοί κι αρχιμανδρίτες, γιατί η πολιτεία είχε δώδεκα εκκλησίες και κατά τις επίσημες μέρες στις μικρές ενορίες τελειώνανε γρήγορα τη λειτουργία και πηγαίνανε οι παπάδες στη Μητρόπολη για να γίνει η γιορτή πιο επίσημη. Οι ψαλτάδες ήτανε κι εκείνοι κάμποσοι κι οι πιο καλλίφωνοι, και ψέλνανε με μεγαλοπρέπεια βυζαντινά, δηλαδή ελληνικά. Από πίσω ακολουθούσε λαός πολύς.

[fota_proti](#) Σαν φάνανε στ' Αγγελή τον Γιαλό, όπως λέγανε κείνη την ακρογιαλιά, ο Δεσπότης με τους παπάδες ανεβαίνανε σε μια μεγάλη σανιδωτή εξέδρα εμορφοσκαρωμένη, για να κάνουνε τον Αγιασμό.

Ο κόσμος έπιανε την ακρογιαλιά κι ανέβαινε ο καθένας όπου έβρισκε, για να μπορεί να βλέπει. Τα σπίτια που ήτανε γύρο, γεμίζανε κόσμο. Οι γυναίκες θυμιάζανε από τα παραθύρια.

Από το μέρος της θάλασσας ήτανε μαζεμένα ίσαμε εκατό καΐκια και βάρκες αμέτρητες, με τις πλώρες γυρισμένες κατά το μέρος που στεκόταν ο Δεσπότης. Έτσι που ήτανε παρατεταγμένα τα καΐκια, μοιάζανε σαν αρμάδα που θα κάνει πόλεμο. Πιο ανοιχτά, κατά το πέλαγο, έβλεπες φουνταρισμένα τα μεγάλα καΐκια, γεμάτα κόσμο κι εκείνα. Άλλα πάλι είχανε περιζωσμένες τις βάρκες που βρισκόντανε γιαλό κι ήτανε κι αυτά γεμάτα κόσμο, προπάντων θαλασσινοί και παιδομάνι.

Σ' αυτά τα μέρη κάνει πολύ κρύο και τις πιο πολλές φορές οι αντένες των караβιών ήτανε χιονισμένες, ένα θέαμα πολύ έμορφο. Απάνου στα ξάρτια και στις σκαλιέρες, στις γάμπιες και στα μπαστούνια των караβιών ήτανε σκαλωμένοι

πλήθος θαλασσινοί, μεγάλοι και μικροί. Η θάλασσα ήτανε κοιμισμένη, μπουνάτσα. Κρούσταλλα κρεμόντανε από τα ξάρτια σε πολλά καΐκια. Κρύο τάρταρος.

Image not found or type unknown

Στην κάθε βάρκα από κείνες που είχανε

κοντοζυγώσει στη στεριά και περιμένανε να πέσει ο Σταυρός στη θάλασσα, στεκόντανε από ένα δυο νοματέοι απάνω στην πλώρη, ενώ άλλοι δυο ήτανε στα κουπιά. Οι πιο πολλοί ήτανε σαν θερία, χεροδύναμοι, πλαταράδες, χοντρολαίμηδες, μαλλιαρόστηθοι, τα κορμιά τους ήτανε κόκκινα από το κρύο. Τα ποδάρια τους ήτανε γερά και φουσκωμένα σαν αδράχτια. Θαλασσάνθρωποι, γεμιτζήδες, κοντραμπατζήδες, ψημένοι με τ' αλάτι. Οι πιο πολλοί είχανε ριγμένες στις πλάτες τις γούνες τους για να μην παγώσουνε, ένας-δύο όμως στεκόντανε γυμνοί και κάνανε κάπου κάπου τον σταυρό τους. Μα το μάτι τους ήτανε καρφωμένο στο μέρος που θα 'ριχνε τον Σταυρό ο Δεσπότης.

Ανάμεσά τους ήτανε ο Κωστής ο Γιωργάρας, ο Στρατής ο Μπεκός, ο Γιωργής ο Σόνιος, ο Δημητρός ο Μπούμπας, ο Πέτρος ο Κλόκας, ο Βασίλης ο Αρναούτης, ο παλαβο-Παρασκευάς κι άλλοι. Σαν να τους βλέπω μπροστά μου.

Σαν σίμωνε λοιπόν η συνοδεία στη θάλασσα κι ακουγόταν από μακριά η ψαλμωδία, γινότανε μεγάλος αλαλαγμός απάνω στις βάρκες. Οι βουτηχτάδες πετούσανε τις γούνες τους κι οι άλλοι τραβούσανε τα κουπιά, για να 'ναι οι βάρκες τους κοντά στο μέρος που θα 'πεφτε ο Σταυρός. Άλλοι φωνάζανε από τα ξάρτια, άλλοι μαλώνανε, άλλοι ανεβαίνανε στις κουπαστές για να δούνε.

Τέλος φτάνανε οι στρατιώτες και ταχτοποιούσανε τον κόσμο. Μπροστά πήγαινε ο αξιωματικός ο Τούρκος κι άνοιγε τον δρόμο να περάσει ο Δεσπότης, κι έλεγε: «Γιολ βέριν εφεντιά!» (Κάντε δρόμο στον αφέντη). Ο στρατός αραδιαζότανε σε παράταξη κι οι ψαλτάδες ψέλνανε πολλές φορές «Εν Ιορδάνη βαπτιζομένου σου Κύριε». Στο τέλος το 'ψελνε κι ο Δεσπότης κι έριχνε τον Σταυρό στη θάλασσα.

[fota_colour1_mesa](#)

Image not found or type unknown

Αλαλαγμός σηκωνότανε μέσα στη θάλασσα. Οι βάρκες και τα καΐκια καργάρανε τα κουπιά και τρακάρανε το 'να στ' άλλο. Οι πλώρες χτυπούσανε η μία την άλλη. Κουπιά, κοντάρια, καμάκια, απόχες μπερδευότανε μεταξύ τους. Οι βουτηχτάδες πέφτανε στο νερό κι η θάλασσα άφριζε σαν να παλεύανε σκυλόψαρα. Πολλοί απ' αυτούς κάνανε ώρα πολλή ν' ανεβούνε απάνω, παίρνανε μακροβούτι και ψάχνανε στον πάτο να βρουνε τον Σταυρό. Για μια στιγμή φανερωνότανε κανένα κεφάλι και βούλιαζε γρήγορα πριν να το δεις.

Άξαφνα βγήκε ένα κεφάλι με κόκκινα γένια κι ένα χέρι ξενέρισε και βαστούσε τον Σταυρό. Ήτανε ο παλαβο-Παρασκευάς. Με δυο τρεις χεροβολιές κολύμπησε κατά το μέρος του Δεσπότη και σάλωσε στην αραξιά. Έκανε μετάνοια και φίλησε το χέρι του κι έδωσε τον Σταυρό. Ο Δεσπότης τον πήρε, τον ασπάστηκε και τον έβαλε στον ασημένιο δίσκο κι ύστερα έδωσε τον δίσκο στον Παρασκευά. Οι ψαλτάδες πιάσανε πάλι και ψέλνανε κι ο κόσμος αλάλαζε. Ύστερα η συνοδεία τράβηξε πάλι για την εκκλησιά.

Image not found or type unknown

Ο Παρασκευάς, με τον δίσκο στα

χέρια, γύριζε στους μεγάλους καφενέδες και στις ταβέρνες κι έριχνε ο καθένας ό,τι ρεγάλο ήθελε. Τόσες ώρες γυμνός και βρεμένος μήτε κρύωνε μήτε τους ώμους του δεν ανασήκωνε.

Την ώρα που έπεφτε ο Σταυρός στη θάλασσα, όλα τα καΐκια και τα καράβια που ήτανε φουνταρισμένα ανοιχτά στο πέλαγο, γυρίζανε την πλώρη τους κατά την Ανατολή, από κει που ήρθε ο Χριστός στον κόσμο.

Άκουσε την αφήγηση της ιστορίας:

%aibalikontoglou%

Οι δύο εικόνες είναι του Κώστα Βουτσά, χρωματισμένες από τη Μαρίνα Ξυνού

Η πρώτη εικόνα βρίσκεται στο βιβλίο «Γιορτάζω-τραγουδώ-παίζω-δημιουργώ» -Τεύχος 2, των εκδόσεων «Άθως-Παιδικά».